

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/121/2025
Identifikačné číslo spisu:	3822202235
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3822202235.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcov: 1/ T. P., nar. XX. XX. XXXX, L. XXX, 2/ X. P., nar. XX. XX. XXXX, L. XXX, obaja právne zastúpení JUDr. Igorom Gažíkom, advokátom, Prievidza, Bojnická cesta 7, IČO: 22 610 634, proti žalovanej: Z. X., nar. XX. XX. XXXX, L. XXX, o ochranu súkromia a ochranu vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 19C/22/2022, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. marca 2025 sp. zn. 11Co/62/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 19C/22/2022 - 289 zo dňa 25. júla 2024 (v poradí druhým rozsudkom) zamietol žalobu žalobcov v časti, v ktorej sa domáhali ochrany svojho súkromia, k narušeniu ktorého došlo umiestnením strešných okien na streche rodinného domu žalovanej smerom do ich dvora bez stavebného povolenia. Žalobcovia žiadali, aby súd uložil žalovanej povinnosť zdržať sa zásahov do súkromia a vlastníckeho práva žalobcov pohľadom a počúvaním cez okná na dome súp. č. XXX, zapísanom na LV č. XXX, k. ú. L., ktoré sú orientované k parcele a rod. domu žalobcov, zapísaných na LV č. XXX, k. ú. L. a vykonať také trvalé stavebné úpravy, aby takýto zásah nebol možný. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiadnej zo sporových strán ich náhradu nepriznal a štátu priznal náhradu trov konania voči žalobcom v rozsahu 100 %.

1.1. Po právnej stránke súd prvej inštancie žalobu posúdil podľa § 11 a nasl. Obč. zákonníka, keď medzi účastníkmi konania bolo nesporné, že žalobcovia a žalovaná sú vlastníkmi susediacich nehnuteľností v obci L., pričom žalobcovia vlastní rod. dom, záhradu, nádvorie a hosp. stavbu, zapísané na LV č. XXX, k. ú. L., na základe kúpnej zmluvy z 10. 03. 1998 a žalovaná vlastní susedný rod. dom, nádvorie, zapísané na LV č. XXX, k. ú. L., na základe kúpnej zmluvy N 360/2019 - V 6115/2019 a zámennej zmluvy V 1189/2021. Žalovaná bez povolenia stavebného úradu začala s prestavbou rodinného domu a

napriek nesúhlasu žalobcov umiestnila strešné okná smerom k ich rodinnému domu a dvoru, čím im podľa ich názoru zasiahla do práva na súkromie tým, že jednak môže počúvať ich rozhovory na dvore a jednak môže nazerať na to, čo sa u nich na dvore deje.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalobca 1/ požiadal o vykonanie stavebného dohľadu, ktorý zistil realizáciu zmeny stavby na dome žalovanej bez stavebného povolenia, a preto vec postúpil stavebnému úradu na začatie konania podľa § 88 ods. 1 písm. b) a § 88 a ods. 1 Stavebného zákona, t. j. na konanie o odstránenie stavby alebo na dodatočné povolenie zmeny stavby. V súčasnosti, rozhodnutím obce L. ako stavebného úradu zo dňa 15. 06. 2022, bolo konanie o dodatočnom povolení zmeny stavby prerušené do právoplatného rozhodnutia súdu v prejednávanej veci. Žalovaná vo svojej výpovedi potvrdila vybudovanie strešných okien na rodinnom dome bez stavebného povolenia, avšak nesúhlasila s tvrdením žalobcov, že zasiahla do ich súkromia. Strešné okná osadila na rodinnom dome za účelom presvetlenia podkrovných miestností a z dôvodu ich vetrania, nie preto, aby sledovala alebo počúvala susedov, čo ak by chcela robiť, môže aj z dvora rodinného domu, a teda nie je k tomu potrebné ani vykláňať sa zo strešných okien. Žalobcovia sa domáhali ochrany nielen podľa § 11 a nasl. Obč. zák., ale i podľa § 127 Obč. zák., keď nazeranie a odpočúvanie v súvislosti s užívaním nehnuteľnosti predstavuje tzv. imateriálnu imisiu. Keďže žalobcovia uvádzali ohrozenie ich súkromia možnosťou počúvania a nazerania do ich súkromia, vyjadrovali obavy z budúcich imisií v podobe pohľadu a počúvania, čo znamená, že k imisiám doposiaľ nedochádzalo, resp. nedochádza v takej miere, ktorá by presahovala mieru primeranú pomerom alebo by vážne ohrozovala výkon ich práv (§ 127 Obč. zák.), súd prvej inštancie nárok žalobcov posúdil podľa § 11 a nasl. Obč. a za rozhodujúce považoval posúdenie, či umiestnením strešných okien smerom do dvora žalobcov došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov. S poukazom na právny názor odvolacieho súdu, v zmysle ktorého len samotné umiestnenie okien nemohlo zasiahnuť do práv žalobcov a privodiť im ujmu, ku ktorej môže dôjsť až následnou činnosťou žalovanej - počúvaním rozhovorov na dvore žalobcov, šírením ich obsahu, nazeraním na dianie na dvore žalobcov, šírením toho, čo sa u nich deje a pod., a na skutočnosť, že žalobcovia ani netvrdili, že by žalovaná vykonávala takéto činnosti, súd žalobu zamietol.

1.3. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP, t. j. podľa pomeru úspechu vo veci. V prejednávanej veci boli predmetom konania 2 nároky, a to nárok na zdržanie sa zásahov do súkromia žalobcov, v ktorej časti bola úspešná žalovaná a nárok na zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva žalobcov zväčšením presahu strechy na dome žalovanej, o ktorom nároku bolo už právoplatne rozhodnuté v poradí prvým rozsudkom zo dňa 18. 09. 2023 tak, že súd žalobe v tejto časti vyhovel (odvolanie nepodala žiadna zo strán), teda úspešní boli žalobcovia, a preto súd žiadnej zo strán náhradu nepriznal. Zároveň súd rozhodol o tom, že štátu priznáva náhradu trov konania, a to voči žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 100 % z dôvodu, že uvedené trovy vznikli v súvislosti s ohliadkou nehnuteľnosti na mieste samom, ktorá bola vykonaná za účelom preukázania zásahov do súkromia žalobcov, v ktorej časti žaloby boli žalobcovia 1/ a 2/ neúspešní, a preto ich zaviazal uhradiť trovy konania štátu.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 26. marca 2025 sp. zn. 11Co/62/2024 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (prvý výrok) a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne vec posudzoval podľa § 11 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobcovia v podanej žalobe, ako aj vo svojich výpovediach pred súdom poukazovali na to, že osadením strešných okien dochádza k zásahu do ich súkromia tým, že žalovaná môže počuť čo rozprávajú na dvore svojho rodinného domu a tiež sledovať, čo robia. Zároveň sa domáhali odstránenia strešných okien tak, aby k uvedeným zásahom nedochádzalo. Žalobcovia teda netvrdili, že žalovaná sústavne a závažným spôsobom naruša ich súkromie a vybuďovala strešné okná na to, aby nahliadala na ich dvor a počúvala to, o čom sa rozprávajú. Bránili si len svoje súkromie, ktoré podľa ich názoru žalovaná narušila protiprávne, keď bez stavebného povolenia a bez ich súhlasu osadila strešné okná smerom k ich nehnuteľnosti. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade nedošlo k takým zásahom do práva na súkromie žalobcov, aby bolo potrebné uložiť žalovanej povinnosť zdržať sa týchto zásahov a prikázať, či už odstrániť strešné okná alebo urobiť také stavebné úpravy, aby k tvrdenému zásahu nedochádzalo. Odvolací súd poukázal na to, že v súčasnosti je úplne bežné osádzanie strešných okien na rodinných

domoch, a to nielen v mestách, ale aj na dedinách. Strešné okná zabezpečujú presvetlenie a vetranie podkrovných miestností a neslúžia na výhľad z nich, či odpočúvanie. Žalobcovia si musia uvedomiť, že dvor rodinného domu nikdy nemôže zabezpečiť úplné súkromie, nakoľko ide o vonkajšie priestory, v ktorých sa zvuk voľne šíri do priestoru, na dvor je vidieť z nadhľadu zo všetkých strán. Ako správne poukázala žalovaná, ak niekto hlasnejšie rozpráva, či už na dvore u susedov, a to nielen u žalobcov, ale aj na ulici, zvuk je počuť nielen zo strešných okien, ale i na dvore jej rodinného domu.

2.2. Podľa názoru odvolacieho súdu, aby bolo možné obťažovanie pohľadom, či odpočúvaním rozhovorov susedov cez strešné okná (bez toho, aby bolo tvrdené pravidelné a zámerné sledovanie a odpočúvanie) považovať za imisiu v zmysle § 127 Občianskeho zákonníka, muselo by ísť o sústavné a závažným spôsobom narušujúce súkromie žalobcu, ako napr. pri vybudovaní terasy smerom do dvora susedov s priamym výhľadom na susednú nehnuteľnosť. Pokiaľ teda žalobcovia v odvolaní poukazovali na judikatúru českých súdov týkajúcu sa imisií pohľadom a počúvaním, z rozhodnutí na ktoré sa odvolávali, vyplýva, že išlo o výhľad z terasy, ktorá slúži prevažne na zabezpečenie výhľadu do okolia. Samotní žalobcovia aj v podanom odvolaní uviedli, že cieľom žalovanej nebolo ich sledovať a odpočúvať, ale takýto faktický stav nastal osadením strešných okien a užívaním miestností, v ktorých sa okná nachádzajú. Zo strešných okien žalovanej pritom nie je vidno do priestorov rodinného domu žalobcov, je z nich vidieť len časť dvora žalobcov, a aj to len v prípade, ak by sa žalovaná naklápala zo strešného okna, čo nie je prirodzená činnosť a takáto činnosť je ľahko preukázateľná, napríklad jej ofotením. Takáto činnosť žalovanej v konaní však nebola ani tvrdená. Je pravdou, že podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v prípade porušenia práva na ochranu súkromia môže k zásahu dôjsť aj reálnou možnosťou porušovania tohto práva, t. j. nemusí ísť o faktický zásah (v danom prípade sledovaním a odpočúvaním žalobcov), ale musí ísť o zásah možný a závažný. V prejednávanej veci samotné osadenie strešných okien smerom k rodinnému domu žalobcov, ktorý je vzdialený cca 15 metrov od obvodovej steny rodinného domu žalovanej, aj podľa stanoviska zodpovedného projektanta Ing. T. X. (č. l. 53 spisu) neobťažuje vlastníkov susednej nehnuteľnosti a nezasahuje do pohody ich bývania. Tiež podľa názoru odvolacieho súdu, i keď osadenie strešných okien smerom k rodinnému domu žalobcov dáva určitú možnosť vzniku zásahov do ich súkromia, pokiaľ žalovaná nebude strešné okná využívať na sledovanie alebo odpočúvanie žalobcov, a teda vyvíjať také činnosti, ktorými by dochádzalo už k závažnému zásahu do súkromia žalobcov, nejde o zásah do ich súkromia, ktorému je potrebné poskytnúť ochranu. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

2.3. Pokiaľ žalobcovia v odvolaní namietali nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie, odvolací súd túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nevychádzal z toho, že zo strešných okien žalovanej nie je počuť zvuky z ich dvora (ako tvrdia žalobcovia), ale žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaná nevykonáva činnosti, ktorými by zasahovala do súkromia žalobcov. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci dostatočne zistil skutkový stav, dôkazy správne v zmysle § 191 CSP vyhodnotil a vec po právnej stránke správne posúdil. Pokiaľ žalobcovia v odvolaní poukazovali na kompetencie stavebného úradu a na nimi vznesené námietky v stavebnom konaní, pre ktoré je správne konanie prerušené, bolo potrebné uviesť, že odvolací súd v zrušujúcom rozhodnutí nevyslovil právny názor, že nie je v právomoci súdu rozhodnúť o podanej žalobe, a teda posudzovať porušenie práv žalobcov. Ak by k takémuto právnomu záveru dospel, musel by konanie zastaviť a vec postúpiť príslušnému orgánu, v právomoci ktorého by bolo vo veci rozhodnúť. Odvolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí poukázal na to, že skutočnosť, že žalovaná umiestnila strešné okná na svojom rodinnom dome bez stavebného povolenia, je porušením stavebného zákona, t. j. verejno-právneho predpisu, a následky z takejto činnosti sa riešia v správnom konaní, v ktorom môže správny orgán žalovanej uložiť pokutu, vydať dodatočné stavebné povolenie alebo nariadiť odstránenie nepovolenej stavby.

2.4. Ako nedôvodnú odvolací súd vyhodnotil aj námietku týkajúcu sa formalistického výkladu porušenia práv žalobcov, keď podľa ich názoru v danom prípade sa prekrýva ochrana práv žalobcov podľa § 11 Občianskeho zákonníka s ochranou tzv. susedských vzťahov podľa § 127 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd súhlasil s tým, že v závažných prípadoch, najmä keď sústavným spôsobom a zámerne dochádza k zásahom do práva na súkromie dotknutej osoby, je možné ochranu poskytnúť nielen podľa § 11 a nasl. Obč. zák., ale aj podľa § 127 Obč. zák., za splnenia zákonom stanovených podmienok, na ktoré poukázal už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v tejto veci. Odvolací súd nevyslovil, že nie je

možné žalobu posúdiť podľa oboch uvedených zákonných ustanovení, ale uviedol, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo zrejmé, podľa ktorého zákonného ustanovenia vec posúdil, keď citoval § 11 aj § 127 Obč. zák., žalovanú zaviazal zdržať sa zásahov a odstrániť strešné okná.

2.5. Za nedôvodnú odvolací súd považoval i námietku, že súd pri rozhodovaní nevychádzal z miestnych pomerov v danej obci, v ktorej platí pravidlo, že okná sú umiestnené len na jednej strane obytnej miestnosti. Z výpovede starostu obce, ktorého navrhol vypočuť žalobcovia, bolo zrejmé, že v obci sú povoľované na rodinných domoch strešné okná a o žiadnom pravidle, na ktoré poukazujú žalobcovia nehovoril, takéto pravidlo, prípadne zákaz osadenia strešných okien smerom k nehnuteľnosti susedov, nevyplyva ani z Územného plánu obce L.. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na doterajšie miestne pomery a súkromie v obci a na to, že vzhľadom k osadeniu strešných okien žalovanou bez ich súhlasu došlo k neprimeraným zásahom do ich súkromia, pričom tento zásah nie je primeraný ani k právam žalovanej, bolo potrebné uviesť, že v danom prípade dochádza k stretu práva žalobcov a žalovanej, kedy žalobcovia majú právo na ochranu súkromia, ale žalovaná má právo užívať svoje vlastníctvo. Je prirodzené, ak niekto vynaloží finančné prostriedky na kúpu rodinného domu, chce tento dom mať prispôsobený svojim požiadavkám a potrebám tak, aby ho mohol plnohodnotne užívať. Žalovaná, ktorá zakúpila starší rodinný dom, má záujem užívať aj podkrovnú časť tohto domu, a preto za účelom vetrania a presvetlenia podkrovia osadila strešné okná. Z obsahu spisu vyplýva, že ide o starší rodinný dom, o ktorý mali záujem aj žalobcovia, ale kúpila ho žalovaná, ktorá sa dopustila pochybenia, keď začala prestavbu rodinného domu bez stavebného povolenia, za čo je však už riešená v správnom konaní, v ktorom sa bude jej konanie posudzovať a bude zaň potrestaná pokutou, ale tiež správny orgán musí rozhodnúť, či jej bude vydané dodatočné stavebné povolenie alebo bude nariadené odstránenie stavby. V danom prípade zásah do práv žalobcov prostredníctvom osadenia strešných okien, z čoho vyplýva možnosť ich sledovania či počúvania, nepredstavuje zásah takej intenzity, aby bolo nutné zasahovať do práv žalovanej a prikázať jej odstránenie strešných okien.

2.6. Pokiaľ žalobcovia v odvolaní vytýkali súdu prvej inštancie, že svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, keď sa nevyporiadal s ich námietkami zaslanými súdu po rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci, odvolací súd toto pochybenie súdu prvej inštancie napravil, keďže ich námietky boli takmer totožné s odvolacími dôvodmi. Odvolací súd opätovne poukázal na to, že rozhodnutia, na ktoré žalobcovia v odvolaní poukazujú, nie sú aplikovateľné na danú vec, nakoľko intenzita zásahov v rozhodnutiach, na ktoré poukazujú (pozeranie a počúvanie z terás), je podstatne vyššia ako intenzita možného zásahu do súkromia v prejednávanej veci, prostredníctvom strešných okien.

2.7. S poukazom na vyššie uvedené, keď súd prvej inštancie správne rozhodol aj o trovách konania podľa pomeru úspechu strán vo veci, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

2.8. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej náhradu trov nepriznal, nakoľko jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj ako „dovolateľa“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnili § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

3.1. Namietali porušenie práv podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúce v tom, že ustálený skutkový stav bol v rozpore s vykonanými dôkazmi, súd prvej inštancie v spojitosti so súdom odvolacím formalisticky nevyhodnotil všetky okolnosti a jednostranne vyhodnotil dôkazy a vykonal selektívny výber dôkazov. V súvislosti s odôvodnením rozhodnutí sa súdy nevysporiadali s argumentami z hľadísk konkrétnosti a proporcionality práv účastníkov konania. Súdné rozhodnutie je postavené na nesprávnom ustálení skutkového stavu a nesprávnych právnych názoroch. Nie je argumentované žiadnym súdnym rozhodnutím názorom z neho vyplývajúcim. Dôvody rozhodnutia súdov sú podľa názoru dovolateľov tézy jednostranne bez konkrétneho odôvodnenia. Obdobne selektívne z výpovede Ing. O. sú vybrané jednotlivé tvrdenia, ktoré skresľujú skutkový stav. Je pravda, že dom sa nachádza v novšej časti obce, ale tá staršia má vyše sto rokov. Dom má vyše 50 rokov a stav je uvedený na fotografiách v spise. Nejedná sa o žiadnu novú výstavbu. Selektívne je vybrané, že strešné okná sa povoľujú, ak to povoľujú miestne pomery. Súd opomenul jeho vyjadrenie: „Územný plán je daný. Nevieť sa k tomu vyjadriť odborne, či je možné a či je zvykom dávať strešné okná na strechy. Toto rieši odborne spôsobilá osoba v rámci stavebného povolenia.“ Pravda je, že v územnom pláne, ktorým bolo argumentované, je

uvedené: Prestavba súčasných domov pôvodnej architektúry:- zachovanie pôvodného charakteru parcelácie, čelnej uličnej fasády a výrazových prvkov architektúry neodporúčané prvky - oblúkové vonkajšie dvere, okná, podkrovné strešné okná. Nesúhlasili s právnym názorom súdu vysloveným v bode 14.1 a 14.2. rozsudku. Mali za to, že je možný zásah do súkromia a vlastníckeho práva už samotným vybudovaním strešných okien. Je v rozpore s českou judikatúrou, že k zásahu musí dôjsť úmyselne. Stačí, ak je tu takéto ohrozenie súkromia a poukázali na 6Cdo/212/2010 a 5Cdo/126/2007. V súvislosti s odôvodnením rozhodnutí sa sudy nevysporiadali s argumentami z hľadísk konkrétnosti a proporcionality práv účastníkov konania. Súdne rozhodnutie je postavené na nesprávnom ustálení skutkového stavu a nesprávnych právnych názoroch. Nie je argumentované žiadnym súdnym rozhodnutím názorom z neho vyplývajúcim.

3.2. Navrhli, aby dovolací súd riešil právnu otázku „či sa v odôvodnených prípadoch môže prvostupňový súd od názoru odvolacieho súdu odchýliť“. Na zdôvodnenie tejto otázky uviedli, že nakoľko hrozilo, že sa bude okresný súd cítiť viazaný § 391 ods. 2 CSP tak namietali možnú výnimku z tohto ustanovenia. V prípade jej nevyužitia, boli toho názoru, že mohlo dôjsť porušeniu ich práva na spravodlivý proces z dôvodu, že krajský súd nemal rozhodnutie zrušiť, ale hneď vo veci rozhodnúť. Žiadne nové dokazovanie sa na okresnom súde už nevykonávalo. Navrhli, aby najvyšší súd rozhodol o právnej otázke, a teda či došlo alebo mohlo dôjsť k porušeniu práva, keď súd prvej inštancie bol za týchto okolností viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

3.3. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie súdu odvolacieho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

5. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť (vo všeobecnosti) taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

8. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pretože dovolatelia namietali nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), a či je zachované právo dovolateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

10. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

11. K námietkam dovolateľov týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán významnými pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

12. Žalobcovia vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP predovšetkým mali za to, že ustálený skutkový stav bol v rozpore s vykonanými dôkazmi, súd prvej inštancie v spojitosti so súdom odvolacím formalisticky nevyhodnotil všetky okolnosti, jednostranne vyhodnotil dôkazy a vykonal selektívny výber dôkazov. V zmysle argumentácie žalobcov selektívne z výpovede Ing. O. sú vybrané jednotlivé tvrdenia, ktoré skresľujú skutkový stav.

12.1. V súvislosti s namietaným dovolacím súdom poukazuje na bod 33. rozhodnutia súdu prvej inštancie:

33. Svedok Ing. O. O., starosta obce L., vo svojej výpovedi uviedol, že začiatkom roka 2021 podal pán P. podanie na obecný úrad písomne. Obec stanovila termín výkonu štátneho stavebného dohľadu. Na základe výsledkov bola pani X. vyzvaná na doplnenie projektovej dokumentácie a pod. a na dopĺňujúce stavebné povolenie. Začalo sa dopĺňujúce stavebné povolenie. Bolo pojednávanie, na ktorom boli vznesené pripomienky P., ktoré presahovali kompetencie obce. Bolo im odporúčané, aby sa obrátili na

súd. V roku 2022 bol opakovane podaný podnet od P.. Opakovane bol realizovaný štátny stavebný dohľad, pani X. dostala opätovne pokutu. Pani X. nerešpektovala prvé rozhodnutie stavebného úradu o zastavení stavebných prác. K stavu nehnuteľnosti počas výkonu 1. štátneho stavebného dohľadu sa nevedel vyjadriť, nakoľko výkonom dohľadu bola poverená iná osoba (Ing. P. X.). Z rovnakého dôvodu sa nevedel vyjadriť k obrane žalovanej v stavebnom konaní a nemal vedomosť o prípadných dohodách medzi sporovými stranami. Ohľadom praxe pri povoľovaní strešných okien uviedol, že pokiaľ nie sú námietky účastníkov stavebného konania, tak sa to povoľuje. Záleží od výsledkov miestneho zisťovania, preverenia projektovej dokumentácie, osobného stretnutia v rámci stavebného konania. V obci sa nachádzajú aj domy so spoločnými dvormi, pričom tieto domy majú aj strešné okná napriek nedodržianiu odstupovanej vzdialenosti.

12.2. Dovolací súd porovnal výpoveď svedka Ing. O. O. zachytenú v zápisnici na č. l. 237, ktorá sa takmer doslovne zhoduje s bodom 33. rozsudku. Dovolací súd konštatuje, že svedok vypovedal, že domy nachádzajúce sa v obci majú aj strešné okná. Preto námietka dovolateľov týkajúca sa jednostranného a selektívneho hodnotenia dokazovania nie je dôvodná.

13. Dovolatelia ďalej namietali, že zásah do súkromia a vlastníckeho práva je možný už samotným vybudovaním takýchto okien so zásahom do súkromia, i keď to nemusí byť priamy úmysel žalovanej. Nesúhlasili s názorom súdu, ktorý je v rozpore s judikatúrou, pretože stačí, ak je tu takéto ohrozenie súkromia.

13.1. V súvislosti s namietaným dovolací súd poukazuje na bod 18. rozhodnutia, v zmysle ktorého odvolací súd rozlíšil podmienky, ktoré zákon vyžaduje aplikáciu § 127 Občianskeho zákonníka, keď konštatoval, že by muselo ísť o sústavne a závažným spôsobom narušujúce súkromie žalobcu, ako napr. pri vybudovaní terasy smerom do dvora susedov s priamym výhľadom na susednú nehnuteľnosť. Takáto činnosť žalovanej nebola ani tvrdená. Odvolací súd sa zaoberal aj podmienkami aplikácie § 11 a nasl. OZ, pričom skonštatoval, že k zásahu do súkromia môže dôjsť aj reálnou možnosťou porušovania tohto práva, teda nemusí ísť o zásah faktický, ale musí ísť o zásah možný a závažný. Samotní žalobcovia aj v podanom odvolaní uviedli, že cieľom žalovanej nebolo ich sledovať a odpočúvať, ale takýto faktický stav nastal osadením strešných okien a užívaním miestností, v ktorých sa okná nachádzajú. Zo strešných okien žalovanej pritom nie je vidno do priestorov rodinného domu žalobcov, je z nich vidieť len časť dvora žalobcov, a aj to len v prípade, ak by sa žalovaná nakláňala zo strešného okna, čo nie je prirodzená činnosť a takáto činnosť je ľahko preukázateľná, napríklad jej odfotením. Takáto činnosť žalovanej v konaní však nebola ani tvrdená. Odvolací súd uzavrel, že nedochádzalo k zásahu do súkromia žalobcov, ktorému je potrebné poskytnúť ochranu. Dovolací súd konštatuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu netrpí vadou zmatečnosti spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení. Odvolací súd jasne a zrozumiteľne uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol.

13.2. Pokiaľ namietali v súvislosti s odôvodnením rozhodnutí, že sa súdy nevysporiadali s argumentmi z hľadísk konkrétnosti a proporcionality práv účastníkov konania a súdne rozhodnutie je postavené na nesprávnom ustálení skutkového stavu a nesprávnych právnych názoroch, pričom nie je argumentované žiadnym súdnym rozhodnutím názorom z neho vyplývajúcim, dovolací súd konštatuje, že ani táto námietka nie je dôvodná. Otázku proporcionality odvolací súd rozobral podrobne v bode 21. rozsudku, a samotný nesúhlas a polemika dovolateľov s názorom odvolacieho súdu nie je spôsobilým dovolacím dôvodom.

14. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Pokiaľ dovolatelia namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia dovolací súd považuje v zmysle vyššie uvedeného túto námietku za nedôvodnú.

15. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľov dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobcovia preto neopodstatnene namietali, že im odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala im patriace procesné práva v takej miere, že

došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo, na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

15.1. Skutočnosť, že dovolatelia sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnili, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolatelia preto neopodstatnene namietajú existenciu tejto vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

K dovolaciemu dôvodu vymedzenému v zmysle § 421 ods. 1 CSP

16. Dovolatelia vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nastolili otázku „či sa v odôvodnených prípadoch môže prvostupňový súd od názoru odvolacieho súdu odchýliť“.

16.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

18. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

20. Dovolatelia právnu otázku, špecifikovali nasledovne: „či sa v odôvodnených prípadoch môže prvostupňový súd od názoru odvolacieho súdu odchýliť?“

20.1. Vzhľadom na konkretizovanú otázku dovolací súd uvádza, že táto otázka nebola rozhodujúca pre rozhodnutie v danej prejednávanej veci, odvolací súd ju ani neriešil, pretože záväznosť kasačného rozhodnutia pre podriadený súd vyplýva priamo zo zákona (§ 391 ods. 2 CSP).

21. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia, o ktoré dovolatelia opierali dôvodnosť dovolania, žiadnym spôsobom nenapĺňa definíčné znaky podľa § 421 ods. 1 písm. a)

CSP.

22. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP v danej veci nie je daný.

23. Dovolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dovolanie, smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je dôvodné, zamietol (§ 448 CSP).

24. Aplikujúc zásadu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP) vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania v dovolacom konaní úspešnému žalovanej voči v dovolacom konaní neúspešným dovolateľom. Z obsahu spisu vznik trov dovolacieho konania u žalovanej preukázaný nie je, preto jej dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.